

a vřbec nebo řástečně by byly nenastaly, kdyby plavení provozováno nebylo. Podnik ručí tudřž též zcela nebo z řásti i za škody způsobené tím, že dříví k dopravě určené, jež v inundačním obvodu bylo složeno, povodní bylo z míst těchto odneseno (roz. min. orby ze dne 23. listopadu 1877 ř. 12128, Peyrer, str. 360).

VII. Přestupky ustanovení vydaných o plavení dříví a příslušných stavbách podléhají trestu, jenž se vyměří dle výše škody způsobené a sice je-li škoda nepatrná, podléhají vězení od 1 dne do 3 týdnů nebo pokutě od 5 do 100 zl., je-li škoda značnější, vězení od 3 týdnů do 3 měsíců nebo pokutě od 100 do 500 zl. anebo konečně mají za následek odnětí dotyčného oprávnění. Pachatelé mají kromě toho veškerou způsobenou škodu nahraditi (§ 41).

Plavení vorů (plůů).

I. Pojem a podstata.

Plavení vorů (plřarství) záleží v dopravě svázaných drv (vorů) po vodě. Plavení drv a dříví stavebního děje se za dohledu vlastníka vorů (voraře) plavci a plřari. Plavení vorů podléhá ředpisům upravujícím plavbu vřbec. Zásady vytčené vídeňským kongresem ve příčině užívání t. zv. konvencionelního vodstva a úlev při plavbě platí i pro plavení vorů; toto závislým jest na státním povolení a nad to z důvodů policie bezpečnostní a v zájmu ochrany břehů podrobena ustanovením a obmezením policejního řičního řádu. Nehledě k trestům stanoveným na překročení těchto ustanovení jsou osoby při plavení vorů zúčastněné a zaměstnané obecnoprávně právy ze škody kterou plavením třetím osobám způsobí. S druhé strany nesmějí majitelé břehů a ostatní interesenti činiti překážek plavení vorů, a mohou býti dokonce i přidržáni k tomu, aby všechny překážky nebo zařízení vodní bránící řádnému plavení vorů tím způsobem upravovali a udržovali, aby plavení vorů bylo lze nerušeně provozovati. I ochrana hospodářství lesnímu nutná, jakož i potřeba, aby dříví po vodě se odváželo, mají v zápětí celou řadu obmezení požitkových práv a vlastnictví majitelů pobřežních pozemků. Vlastníci břehů musí dovoliti přístup ku břehům, vstupování na ně v té míře, jak toho vyžaduje provozování plřarství; majitelé zdýmadel, mlýnů atd. mají uvolniti průchod ku dopravě dříví nutný.

II. Policejní řády řiční obsahují zvláštní ředpisy o provozování plřarství a sice:

1. ustanovení o osobách ku plavení vorů oprávněných;
2. určují dobu, kdy lze plaviti, kteráž zpravidla řídí se stavem vody a voliti se musí tak, aby se předešlo rozporům s majiteli břehů nebo jiných zařízení;
3. ustanovení o způsobu provozování, zvláště ustanovení o délce vorů, o mužstvu, bezpečnostních opatřeních, přistání a odražení a uschování vorů atd.;
4. ustanovení o závazcích majitelů břehů a osob, jimž přísluší práva vodní a
5. ustanovení o poplatcích, kteréž jako náhradu zapraviti dlužno majitelům břehů a osobám vodní právo majícím řástečně za provozování, řástečně jako úplatu za použití vodních vrat, zařízení atd.

Policejní řád pro plavbu po Labi od ústí Vltavy až do Hamburku ze dne 3. března 1894 ř. 39. ř. z. obsahuje o plavení vorů tato podstatná ustanovení: kmeny, trámy a jiná drva, z nichž vor jest sdělán, musí ve-

spolek pevně a trvale býti svázány a vory samy na každém konci býti opatřeny dostatečnou kormidelnou úpravou, nejméně však míti musí po dvou kormidlových veslech. Na podélných stranách nesmějí ani části vorů ani jiné předměty vyčnívati přes kmeny pokrajní. Největší dovolená délka vorů obnáší 130 metrů, šířka pak v Rakousku 10 m. a v Německu 12·6 m. Každý vor musí uprostřed své délky nejméně 1·5 m. nad svrchní plochou míti dvě bílé tabulky, které na obou stranách udávati mají, a sice hořejší tabulka počátečná písmena jména a příjmení i obchodní sídlo vlastníka (v barvě červené), dolejší pak tytéž udaje ve příčině vůdce voru (v barvě černé). Mužstvo voru kromě vůdce musí záležeti nejméně, má-li vor až do 150 m., ze dvou mužů plářství znalých, je-li vor větší, ze 3 mužů. Žádný vor nesmí býti obtížen více, než toho povaha splavné vody a příslušná výška její dovolují, a ničím jiným, než dřívím, prkny nebo jinými plovoucími předměty. Vory nesmějí plouti vedle sebe, nýbrž jen za sebou a toliko v mezerách nejméně 400 m. Za noci, husté mlhy, silné vánice sněhové nebo za bouře není plavení vorů dovoleno (§ 8, 9, 12, 15 cit. řádu).

III. Právo vodní.

Zásadou jest, že plavení vorů volným jest každému, kdo podřídí se ustanovením vydaným v zájmu bezpečnosti a dopravy vodní a z ohledů živnostensko-policejních. O použití vod ku plavení vorů platí tyto předpisy:

1. Vláda jest zmocněna prohlásiti tekoucí vody soukromé ve smyslu § 365 o. o. z. za statek veřejný, hodí-li se ku dopravě lodí nebo svázaných vorů (§ 6 říšs. zák. vod.). Poukázání na § 365 o. o. z. zřejmě nasvědčuje tomu, že zákonodárství řadí plavení vorů mezi ony živnosti, které se jeví býti nutnými ku všeobecnému dobru, a že tedy plavení vorů účastno jest všech oněch právních výhod, které poskytnuty jsou v zájmu celkovém. Proto nezáleží na tom, byly-li práce a zařízení, kterých plavení vorů vyhledává, provedeny státem, zemí, obcemi nebo podnikatelem soukromým. Jakmile splní se tedy náležitosti § 365 o. o. z. může stát vydati nařízení a opatření potřebná ku provedení § 6 říšs. z. vod, aniž by účastníkům příslušelo naproti tomu právo k odporu, námitka neb žaloba ať již proti nařízení jistého opatření nebo ve formě žaloby pro rušenou držbu. Prohlásí-li se některá soukromá řeka k účelu plavení vorů za veřejný statek, nebo určí-li se veřejná řeka k účelu tomu, musí býti dříve též zpravidla k tomu upravena.

2. § 7 říšs. zák. vodn. odvolává se ohledně použití veřejných vod ku plavení vorů na příslušné zákony a nařízení (akta o plavbě lodí a vorů, konvence, řády pro dopravu vorů atd.). Ministru obchodu přísluší vydávati normy o plavbě lodí a vorů cestou nařízení; zpravidla děje se tak ve srozumění s ministrem spravedlnosti a orby.

3. § 8 říšs. zák. vod. stanoví konečně, že majitelé břehů musí i nadále bezplatně připustiti přistání a připevňování vorů na místech úředně k tomu určených, pokud nedostávali za to nijaké náhrady. Činí-li se za účelem přistání neb upevnění vorů nárok na část pozemkového vlastnictví, kterého dosud upotřebeno nebylo, mají vlastníci právo žádati náhradu (§ 8, 1. odst.). Ze smyslu a ducha tohoto ustanovení zákonného a zřetelem k § 365 o. o. z. však vyplývá:

a) že jen tam lze činiti nárok na místa ku přistání nebo schování vorů, kde je to pro plavení vorů nezbytně nutným, že tedy podnikům

plavbou vorů se zabývající nepřísluší právo, aby tak činily na místech libovolných;

b) že úřady jsou povolány k tomu, aby rozhodovaly o tom, zda užití lze cizího vlastnictví pozemkového ku přistání a upevnění vorů. Vyhověti žádosti mohou však jen tehdy,

c) jsou-li tu zákonné podmínky ku vyvlastnění dle § 365 o. o. z. (vým. min. orby ze dne 19. ledna 1877 č. 12691, čas. »Zeitsch. f. Verw.« č. 39).

4. Politický úřad rozhoduje o tom, lze-li jistého pozemku u veřejné vody ležícího použiti za přístaviště, i když se jedná při tom o ohledy zdravotní (nál. ze dne 23. června 1880 č. 812). V případech nutné potřeby možno přistáti na každém vhodném místě, vyložiti náklad na břehy a ponechati jej tam až v další dopravě lze opět pokračovati. Vlastník břehu žádati může v případě tomto, utrpěl-li škodu nějakou, na vorari přiměřenou náhradu. Toto zákonné ustanovení má na zřeteli případ moci vyšší (*vis maior*), ve kterémž není, jak § 8 předpisuje, potřebí úředního povolení, poněvadž zákon chce poskytnouti rychlou pomoc vlastníku vorů při nebezpečí v prodlení a proto též dovoluje užití cizího vlastnictví bez úřední intervence. Ustanovení § 9 liší se však od § 8 tím, že vlastníku břehu nepřísluší právo na bezvýmínečnou náhradu za upotřebení jeho pozemku, nýbrž jen tehdy, když škoda skutečně vzešla.

IV. Dle zákona lesního (§ 39) nesmí se dělníkům osob k plavení oprávněných brániti, aby po cizích pozemcích chodili za příčinou obstarávání plavby podél vody plavné. Škoda tím vzešlá nahrazena budiž vlastníkům pozemků. Právo ku vkročení na břeh za účelem plavby vorové jest tedy povinností ve veřejném právu založenou, kterou vlastníci břehů za náhradu snášeti musí. Byla-li jednotlivá dřeva, jak zhusta se stává, stoupnutím vody v čase mýcení přes břehy odplavena, rozšiřuje se právo ono i na pozemky za břehem ležící.

Plen.

I. Pojem.

Plen jest vojenský delikt, jehož dopouštějí se osoby vojenské, zmocní-li se cizího movitého statku na pochodu, v táboře polním nebo na cvičení nebo za války nejsouce k tomu zmocněny a použivše shromáždění větší moci ozbrojené ať v tuzemsku nebo cizozemsku (18. hlava §§ 492—501 voj. tr. zák.). Pod pojem plenu nenáleží však ukořistění válečného materiálu nepříteli náležejícího a statku státního, jako: praporů, zbraní, koní, nábojů, potravy, pokladen a kancelářů (viz odst. 391 služebních předpisů, II. díl), jakkoli i tyto ukořistěné předměty zaslati se musí oddílovému velitelství, z nichž tedy nic ani zatajeno býti nesmí ani svémocně odstraněno (viz čl. Kořistě). Plen však zakázán jest i za války vůči obyvatelům nepřátelského území a jest rovněž trestným, poněvadž dle mezinárodních zásad směřuje započaté nepřátelství a válka toliko proti nepřátelskému státu, nikoli však proti jeho obyvatelům, pokud se tito sami nepřátelských činů nezúčastní. Plen zdejších příslušníků státních jeví se býti zvláštním druhem loupeže.

II. Plen trestá se buď jako zločin buď jako přečin;

1. zločinem stává se:

a) přesahuje-li odňatý statek cizí cenu 5 zl. (§ 493 tr. z. voj.); trest: vězení od 6 měsíců do 1 roku, po případě až do 5 let;

b) bez ohledu na cenu uloupeného statku, stal-li se plen za požáru, povodně nebo za jinaké všeobecné nehody, nebo vypáčením uzavřených